

Süpervizyon Memnuniyet Ölçeği'nin (SMÖ) Türkçe'ye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması*

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Betül MEYDAN¹, Ali Serdar SAĞKAL²

1 Doç. Dr., Ege Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, betul.meydan@ege.edu.tr, ORCID: 0000-0002-9978-6255.

2 Doç. Dr., Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, serdarsagkal@adu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2597-8115.

Gönderilme Tarihi: 04.04.2022 Kabul Tarihi: 12.09.2022 DOI: 10.37669/milliegitim.1098179

Öz

Bu çalışmada, Süpervizyon Memnuniyet Ölçeği (SMÖ) Türkçe'ye uyarlanmış ve psikometrik özellikleri test edilmiştir. Türkçe'ye çeviri işlemlerinin ardından, SMÖ, Rehberlik ve Psikolojik Danışma alanında lisans veya lisansüstü eğitimlerine devam eden ve Bireyle Psikolojik Danışma Uygulaması (BPDU) dersini tamamlamış toplam 318 süpervizyon alan kişiye uygulanmıştır. Çalışmada, SMÖ'nin yapı geçerliği, ölçüt-bağıntılı geçerliği ve güvenirliliği test edilmiştir. Doğrulayıcı faktör analizi sonuçları, SMÖ'nin tek faktörlü orijinal yapısının hedef popülasyonda doğrulandığını göstermiştir. SMÖ ile ölçüt ölçme araçları arasında hesaplanan anlamlı korelasyon katsayıları, hedef ölçme aracının ölçüt-bağıntılı geçerliğe sahip olduğunu göstermiştir. Cronbach alfa ve McDonald's omega katsayısı, SMÖ'nin hedef popülasyonda yüksek güvenirliliğe sahip olduğunu desteklemiştir. Sonuç olarak, araştırma bulguları SMÖ'nin psikometrik özelliklerinin Türkiye örneğinde yeterli olduğunu göstermektedir. SMÖ, ulusal alanyazında süpervizyonla ilgili çalışmalarda süpervizyon memnuniyetinin ölçümünde kullanılabilir kısa, geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olarak önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: süpervizyon, süpervizyon memnuniyeti, geçerlik, güvenirlik, uyarlama.

* Bu araştırma TÜBİTAK tarafından desteklenen 121K877 no'lu "Türkiye'de Psikolojik Danışman Eğitimi Etkili Süpervizör Geri Bildirimi ve Güçlendirilmesi: Bir Araştırma ve Geliştirme Projesi" başlıklı 1001 projesi kapsamında gerçekleştirilmiştir.

Turkish Validation of The Supervisory Satisfaction Questionnaire (SSQ): Validity and Reliability Study

Abstract

In this study, the Supervisory Satisfaction Questionnaire (SSQ) was adapted into Turkish, and its psychometric properties were tested. Following the translation of the scale into Turkish, SSQ was administered to a sample of 318 supervisees who successfully completed Individual Counseling Practicum Course either in undergraduate or graduate Counseling Programs in Turkey. In this research, construct validity, criterion-related validity as well as reliability of the SSQ was tested. The confirmatory factor analysis results suggested that the unidimensional original factor structure of the SSQ was confirmed in the target population. The significant correlation coefficients detected between the SSQ, and criterion-related measures indicated that the SSQ has a criterion-related validity. The Cronbach's alpha and McDonald's Omega coefficient indicated that the SSQ has a high level of reliability in target population. In conclusion, research results suggest that the SSQ is a psychometrically robust measure in Turkish context. Turkish version of the SSQ would be used as a brief, valid, and reliable instrument to assess supervision satisfaction.

Keywords: supervision, supervision satisfaction, validity, reliability, adaptation.

Giriş

Psikolojik danışman eğitiminde süpervizyonun temel amacı, süpervizyon alan kişilerin mesleki ve kişisel gelişimlerini güçlendirmek ve danışanlara nitelikli ruh sağlığı hizmeti sunarak onların iyi oluşlarını artırmaktır (APA, 2005; Bernard ve Godyear, 2019; Haynes, Corey ve Moulton, 2003). Süpervizyon sürecinde süpervizör, süpervizyon alan kişinin mesleki ve kişisel gelişimini desteklemek amacıyla onunla süpervizyon amaçları belirler ve bu amaçlara ulaşmak için birçok süpervizyon yöntem ve tekniğinden yararlanır. Süpervizyonda süregiden bu süreci süpervizörden, süpervizyon alan kişiden ve süpervizyon ortamından kaynaklanan bazı değişkenler etkileyebilmektedir. Süpervizyon sürecini etkileyen bu değişkenlere süpervizyon çalışma uyumu, süpervizör geri bildirim, süpervizyon alan kişinin kendini açması, süpervizör tarzı, süpervizyon ortamının güvenilirliği örnek olarak gösterilebilir. Alanyazında bu değişkenler sıklıkla araştırmalara konu olmuştur (Horrocks ve Smaby, 2006; Ladany, Walker ve Melincoff, 2001; Min, 2012). Bu süreç değişkenlerinin yanı sıra alanyazında süpervizyonun etkileri veya süpervizyon sonuçları olarak betimlenebilecek bazı değişkenler de bulunmaktadır. Bu değişkenlere süpervizyon alan kişinin özyeterliği,

süpervizörün ve süpervizyon alan kişinin duygu ve düşünceleri ve süpervizyon alan kişinin süpervizyon memnuniyeti örnek olarak gösterilebilir. Süpervizyon sonuç değişkenleri arasındaki süpervizyon memnuniyeti, süpervizyon alan kişinin süpervizyon sürecine olumlu tutumla yaklaşmasını, süpervizyon görev ve sorumluluklarını uzlaşma içinde yerine getirmesini ve süpervizyon amaçlarına ulaşmak için en üst düzeyde çalışmasını sağlamakta; bu nedenle süpervizyon alanyazınında bu değişkene özel bir önem verilmektedir (Ladany, 1992).

Süpervizyon memnuniyeti, süpervizyon alan kişinin süpervizörünün niteliğine ve performansına ve süpervizyonun etkililiğine ilişkin algısı olarak tanımlanmaktadır (Holloway ve Wampold, 1984). Başka bir tanımda, süpervizyon memnuniyeti, süpervizyon alan kişinin süpervizyonun etkililiğine ve süpervizyonun ihtiyaçlarını karşılama ve kendi gelişimini ne ölçüde kolaylaştırdığına dair algısı olarak betimlenmektedir (Ladany vd., 1992). Görüldüğü üzere tanımlarda temel olarak süpervizyon memnuniyeti, süpervizyon alan kişinin süpervizyonun etkililiğine ve kendi gelişimine etkisine ilişkin genel görüşü, süpervizörün kişisel niteliklerine ve performansına dair genel algısı, kendini görüşlerini ifade ederken ne kadar rahat olduğuyla karakterizedir.

Uluslararası alanyazınında süpervizyon memnuniyetiyle ilişkili çalışmaların uzunca bir geçmişi bulunmaktadır. Bu çalışmaların sonuçları süpervizyon alan kişilerin süpervizyon memnuniyetinin süpervizyon çalışma uyumu (Ladany, Ellis ve Friedlander, 1999; Stewart-Hopkins, 2012; Worthington ve Roehlke, 1979), süpervizör özellikleri (Allen, Szollos ve Williams, 1989; Britt ve Gleaves, 2011; Fernando, 2013; Worthington ve Roehlke, 1979), süpervizör geri bildirim (Allen vd., 1989; Britt ve Gleaves, 2011; Vannucci vd., 2016; Worthington ve Roehlke, 1979), süpervizyon amaçlarının ve değerlendirme kriterlerinin belirlenmesi (Vannucci vd., 2016) ve süpervizyon için ayrılan süre (Allen vd., 1989; Britt ve Gleaves, 2011; Vannucci vd., 2016) gibi birçok değişkenle ilişkili olduğunu göstermiştir. Genel olarak değerlendirildiğinde, süpervizyon memnuniyeti ile yapılmış bu çalışmaların bir kısmında süpervizyon alan kişinin amaçlarının ve süreçte sorumluluklarının belirlenmesinin ve süpervizyonda kendini açabilmesinin süpervizyon memnuniyeti üzerindeki rolü incelenmiştir. Diğer bir kısmında ise süpervizyon memnuniyetinin belirlenmesine süpervizörün becerileri, müdahaleleri, geribildirimleri, odağı, tarzı, davranışları, kişisel ve mesleki özellikleri üzerinde durulmuştur. Bununla birlikte, süpervizyon altında ilk psikolojik danışma uygulamalarını yapan kişiler için süpervizyon memnuniyetlerinin önemli bir belirleyicisinin süpervizörün davranışları (örn. öğretici, yönlendirici, destekleyici, bol geri bildirim vermesi gibi) olduğu ortaya çıkmıştır.

Türkiye’de süpervizyon konusunda yapılan çalışmalar incelendiğinde son yıllarda hatırı sayılır şekilde artış olduğu görülmektedir. Örneğin, süpervizyon modelleri

(Eryılmaz ve Mutlu, 2017, 2018; Koç, 2013; Meydan, 2015), akran süpervizyonu (Amanvermez vd., 2020; Atik, 2015; Atik vd., 2016; Güldal, Püsür ve Şayan, 2021), çevrimiçi süpervizyon (Amanvermez vd., 2020); süpervizyon yöntem ve teknikleri (Aladağ ve Bektaş, 2009; Büyükgöze-Kavas, 2011; Denizli vd., 2009; Zeren ve Yılmaz, 2011), süpervizyon ilişkisi (Meydan, 2019; Meydan ve Denizli, 2018; Meydan ve Koçyiğit, 2019) süpervizör özellikleri (Aladağ ve Bektaş, 2009; Büyükgöze-Kavas, 2011; Denizli vd., 2009), süpervizör geribildirimi (Aladağ ve Bektaş, 2009; Büyükgöze-Kavas, 2011; Denizli vd., 2009) ve süpervizyon deneyimleri (Aladağ, 2014; Aladağ ve Kemer, 2016; Atik, 2017; İlhan, Rahat ve Yöntem, 2015; Meydan ve Denizli, 2018; Ülker-Tümlü, Balkaya-Çetin ve Kurtyılmaz, 2015) yapılan çalışmalar arasındadır. Süpervizyon memnuniyeti konusundaki çalışmalar incelendiğinde ise süpervizyon memnuniyeti ile süpervizyon alan kişilerin psikolojik öz-yeterliliklerinin (Pamukçu, 2011; Satıcı ve Türküm, 2015), süpervizyon ilişkisinin (Koçyiğit-Özyiğit, 2019) ve süpervizör davranışlarının (Denizli, 2010; Meydan, 2019) ilişkili olduğu bulunmuştur. Bununla birlikte, var olan çalışmalarda süpervizyon memnuniyetinin demografik bilgi formundaki dereceleme sorularıyla belirlenmeye çalışıldığı ve/veya çalışmaların ağırlıklı olarak nitel yöntem kullanılarak yürütüldüğü görülmüştür (örn. Koçyiğit-Özyiğit, 2019; Meydan, 2019; Pamukçu, 2011; Satıcı ve Türküm, 2015).

Sonuç olarak, süpervizyon alanyazınında süpervizyon alan kişinin süpervizyon memnuniyeti en yaygın kullanılan sonuç değişkenidir ve bu değişken süpervizyon alan kişinin süpervizyondaki motivasyonu ve başarısı için temel bir gereklilik olarak kabul edilmektedir (Holloway ve Wampold, 1984; Ladany vd., 1999). Ancak, Türkiye'de süpervizyon memnuniyetini ölçmeyi sağlayan geçerli ve güvenilir ölçme araçları olmadığı için süpervizyon memnuniyeti konusundaki çalışmalar sınırlı kalmış ve Türkiye'deki süpervizyon alanyazınında bu konuda önemli bir boşluk oluşmuştur. Dolayısıyla, Türkiye'de süpervizyon alan kişilerin süpervizyon memnuniyet algılarının değerlendirilmesine yönelik bir ölçme aracına ihtiyaç olduğu rahatlıkla söylenebilir. Bu ihtiyaçtan hareketle, Türkiye'de süpervizyon alanyazınına kazandırılmak amacıyla uluslararası alanyazınıdaki süpervizyon memnuniyetine ilişkin ölçme araçları incelenmiştir. Uluslararası alanyazınında süpervizyon memnuniyetine yönelik ölçme araçlarından bazılarının (örn. Barrett-Lennard İlişki Envanteri [Barrett-Lennard Relationship Inventory], Barrett-Lennard, 1962; Görüşme Derecelendirme Ölçeği [Interview Rating Scale], Anderson ve Anderson, 1962) süpervizyon sürecinde süpervizyon alan kişi ile süpervizör arasındaki diyaloglara odaklandığı; süpervizyondan duyulan memnuniyeti doğrudan ölçmediği görülmüştür. Yapılan incelemede bir başka ölçme aracının (Worthington ve Roehlke, 1979) süpervizyon memnuniyetini süpervizyon alan kişilerin etkili buldukları süpervizör davranışları üzerinden incelediği görülmüştür. Oysaki süpervizyon memnuniyeti, sadece etkili süpervizör davranışlarından mey-

dana gelen bir yapı değildir; süpervizörün ve süpervizyon sürecinin niteliğine ilişkin süpervizyon alan kişinin algısına karşılık gelmektedir. Söz konusu ölçme araçlarının yanı sıra alanyazında Ladany, Hill ve Nutt (1996) tarafından süpervizyon alan kişilerin süpervizyon memnuniyetine ilişkin algılarını ölçmek amacıyla geliştirilen SMÖ (The Supervisory Satisfaction Questionnaire, SSQ) bulunmaktadır. SMÖ, söz konusu diğer ölçme araçlarına göre kısa, uygulanması kolay, görece daha güncel, geçerliği ve güvenilirliği açısından alanyazında yaygın olarak kullanılan bir ölçektir. Bu nedenle, bu çalışmada süpervizyon alan kişilerin süpervizyon memnuniyetine ilişkin algılarını ölçmek amacıyla SMÖ'nin (Ladany vd., 1996) Türkçe'ye uyarlanması ve psikometrik özelliklerinin incelenmesi hedeflenmiştir. Böylece, bu çalışmayla Türkiye'de süpervizyon sürecinin ve kullanılan mevcut süpervizyon modellerinin süpervizyon alan kişiler tarafından değerlendirilmesini sağlayan geçerli ve güvenilir bir ölçme aracının alanyazına kazandırılmasının Türkiye'de süpervizyon sürecinin etkililiğinin incelenmesi ve etkili süpervizyon modellerinin geliştirilmesi için yapılacak çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Yöntem

Katılımcılar

Araştırmaya, Türkiye'de devlet (Akdeniz Üniversitesi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Ege Üniversitesi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi ve Uşak Üniversitesi) üniversitelerinde Rehberlik ve Psikolojik Danışma alanında lisans veya lisansüstü eğitimlerine devam eden ve Bireyle Psikolojik Danışma Uygulaması (BPDU) dersini tamamlamış toplam 318 süpervizyon alan kişi katılmıştır. Katılımcılar, ölçme araçlarını doldururlarken en son süpervizyon aldıkları süpervizörleriyle ilgili deneyimlerini dikkate almışlardır. Katılımcılara ilişkin sosyo-demografik veriler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1

Araştırmanın Katılımcıları

	<i>Frekans</i>	<i>Yüzde (%)</i>
Katılımcı Sayısı	318	%100
Süpervizyon Alan Kişi Cinsiyet		
Kadın	273	%85.8
Erkek	45	%14.2
Süpervizyon Alan Kişi Yaş		
21-29	304	%95.6
30-32	14	%4.4
Süpervizyon Alan Kişi Eğitim Düzeyi		
Lisans öğrencisi	244	%76.7
Yüksek lisans öğrencisi	51	%16
Doktora öğrencisi	23	%7.2
Süpervizör Cinsiyet		
Kadın	200	%62.9
Erkek	118	%37.1
Süpervizör Eğitim Düzeyi		
Doktora	291	%100

Katılımcılara ilişkin sosyo-demografik veriler incelendiğinde, araştırmada 273 kadın (%85.8) ve 45 (%14.2) erkek olmak üzere toplam 318 katılımcının yer aldığı görülmektedir. Katılımcıların yaşları 21 ile 32 ($Ort = 23.35$; $ss = 2.44$) arasında değişmiştir. Araştırmaya katılanların çoğunluğunu lisans öğrencileri (%76.7) oluşturmuştur. Süpervizörlerin cinsiyeti incelendiğinde, katılımcıların %62.9'u kadın, %37.1'i ise erkek süpervizörlerden süpervizyon aldıklarını belirtmişlerdir. Süpervizörlerin eğitim düzeyinin doktora seviyesinde olduğu görülmüştür.

Ölçme Araçları

Demografik Bilgi Formu (DBF): Bu araştırmada, katılımcıların tanımlayıcı bilgilerini elde etmek amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilen DBF kullanılmıştır. Süpervizyon alan kişilere yönelik geliştirilen DBF'nde yer alan sorular şunlardır: Süpervizyon alan kişi yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi, sınıf düzeyi, süpervizyon süresi, süpervizör cinsiyeti ve süpervizör eğitim düzeyi.

Süpervizyon Memnuniyeti Ölçeği (SMÖ): SMÖ (Ladany vd., 1996), süpervizyon alan kişilerin süpervizyon memnuniyetine ilişkin algılarını ölçen 8 maddeli kısa

bir ölçme aracıdır. *Ölçekteki maddeler, süpervizyon alan kişinin süpervizyona ilişkin memnuniyetini çeşitli açılardan değerlendirmektedir.* Ölçme aracında yer alan maddeler, 4'lü Likert derecelendirme anahtarı (1 = *Zayıf*; 4 = *Mükemmel*) üzerinde yanıtlanmaktadır. Ölçekten alınan puanlar 8 ile 32 arasında değişmekte ve yüksek puanlar süpervizyon memnuniyetinin yüksekliğine işaret etmektedir. “Aldığınız süpervizyon, etkili bir psikolojik danışman/terapist olma yolunda size yardımcı oldu mu?” ölçme aracında yer alan maddelerden biridir. Orijinal çalışmada, Ladany ve diğerleri (1996), gerçekleştirdikleri faktör analizinde SMÖ'nin tek faktörlü bir yapıya sahip olduğunu belirlemişlerdir. SMÖ'nin faktör yük değerleri .84 ile .93 arasında değişmiştir. Ladany ve diğerleri, SMÖ'nin yüksek iç tutarlılığa ($\alpha = .96$) sahip olduğunu rapor etmişlerdir.

Süpervizyon Çalışma Uyumu Envanteri Kısa Formu (ŞÇUE-KF): Bu araştırmada, süpervizör ve süpervizyon alan kişi arasındaki çalışma uyumunun kalitesine ilişkin süpervizyon alan katılımcıların algılarını ölçmek amacıyla Efstation, Patton ve Kardash (1990) tarafından geliştirilen ve Sabella, Schultz ve Landon (2020) tarafından kısa formu oluşturulan ŞÇUE-KF kullanılmıştır. ŞÇUE-KF, 5 maddeli ve tek boyutlu bir ölçme aracıdır. Ölçekteki maddeler 7'li Likert derecelendirme anahtarı (1 = *Neredeyse hiçbir zaman*; 7 = *Neredeyse her zaman*) üzerinde yanıtlanmakta ve ölçekten alınan yüksek puanlar süpervizyon çalışma uyumundaki artışa işaret etmektedir. Sabella ve diğerleri (2020) yürüttükleri araştırmada, faktör analizi sonucunda ŞÇUE-KF'nun tek boyutlu bir yapıya sahip olduğunu belirlemişlerdir. Cronbach alfa ve düzeltilmiş madde toplam korelasyonlarının .90'ın üzerinde olduğunu tespit etmişlerdir. Süpervizör davranışı, süpervizör bilgisi ve süpervizör etik davranış sergileme ilkesi değişkenleriyle pozitif yönde anlamlı korelasyon katsayıları ölçme aracının ölçüt-bağıntılı geçerliğini desteklemiştir. ŞÇUEK-KF'nun Türkçe'ye uyarlama çalışmaları ise Meydan ve Sağkal (2022) tarafından gerçekleştirilmiştir. Meydan ve Sağkal (2022), doğrulayıcı faktör analizi (DFA) sonucunda ŞÇUE-KF'nun orijinal faktör yapısının Türkiye örnekleminde doğrulandığını tespit etmişlerdir. ŞÇUE-KF'ndan alınan puanlar ile süpervizörlük tarzları ve süpervizyonda değerlendirme süreci arasında hesaplanan anlamlı korelasyon katsayıları ölçme aracının ölçüt-bağıntılı geçerliğini desteklemiştir. Meydan ve Sağkal, ŞÇUE-KF'nun Cronbach alfa ve test-tekrar test güvenilirlik katsayılarını sırasıyla .86 ve .82 olarak hesaplamışlardır. Mevcut araştırmada, ŞÇUE-KF'nun Cronbach alfa katsayısı .85 olarak hesaplanmıştır.

Süpervizörlük Tarzları Envanteri (STE): Bu araştırmada, süpervizyon alan kişilerin süpervizörlerinin tarzlarına yönelik algılarını ölçmek amacıyla Friedlander ve Ward (1984) tarafından geliştirilen ve Atik (2017) tarafından Türkçe'ye uyarlaması gerçekleştirilen STE kullanılmıştır. STE Türkçe formu, 33 maddeli ve üç boyutlu bir ölçme aracıdır. STE'nde yer alan 8 madde doldurma maddesi olduğu için puanla-

maya dahil edilmemektedir. Çekici alt boyutu 7, Kişilerarası İlişkilerde Duyarlı alt boyutu 8 ve Görev Yönelimli alt boyutu 10 madde içermektedir. Envanterdeki maddeler, 7'li Likert derecelendirme anahtarı (1 = *Hiç Tarzı Değil*; 7 = *Tamamen Onun Tarzı*) üzerinde yanıtlanmaktadır. STE'nden alınan yüksek puanlar, süpervizörün çekici, kişilerarası ilişkilerde duyarlı ve görev yönelimli olmasına işaret etmektedir. Orijinal çalışmada, Friedlander ve Ward (1984) iki ayrı grubun verilerini kullanarak gerçekleştirdikleri analizlerde STE'nin üç boyutlu yapı sergilediğini belirlemişlerdir. Friedlander ve Ward, STE puanları ile sosyal beğenirlik arasında bir bağlantı bulunmadığını tespit etmişlerdir. Ölçüt-bağıntılı geçerlik çalışmasında, STE puanları ile süpervizörlerin müşavir, psikolojik danışman ve öğretmen rol davranışları, süpervizyondan alınan doyum ve farklı yaklaşımlara sahip süpervizörlerle çalışma istekliliği arasında anlamlı ilişkiler saptanmıştır. Friedlander ve Ward, STE çekici, kişilerarası ilişkilerde duyarlı ve görev yönelimli alt boyutları için Cronbach alfa katsayılarını sırasıyla .88, .81 ve .83; test-tekrar test güvenirlilik katsayılarını ise sırasıyla .94, .91 ve .78 olarak hesaplamışlardır. Atik (2017), STE'nin Türkçe formunu DFA ile incelediği çalışmasında, STE'nin orijinal faktör yapısının hedef örnekleme doğrulandığını belirlemiştir. Ölçüt-bağıntılı geçerlik çalışmasında, STE puanları ile psikolojik danışman özyeterlik puanlarının birbirleriyle anlamlı düzeyde ilişkili olduğunu tespit etmiştir. Atik (2017), STE'nin tüm maddeleri için güvenirlilik katsayısını .95, çekici alt boyutu için .92, kişilerarası ilişkilerde duyarlı alt boyutu için .93 ve görev yönelimli alt boyutu için .91 olarak hesaplamıştır. Mevcut çalışmada, güvenirlilik katsayıları STE toplam puanı için .96, çekici ve kişilerarası ilişkilerde duyarlı alt boyutları için .93 ve görev yönelimli alt boyutu için .91 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Analizi

Bu çalışmada, SMÖ'nin betimsel istatistikleri ile geçerlik ve güvenirliliği incelenmiştir. Verilerin analizinde SPSS 25.0 ile AMOS 24.0 programları kullanılmıştır. Veri analizleri öncesi, veri seti taranmış ve veri setinde kayıp değerlerin ve hatalı kodlamanın bulunmadığı tespit edilmiştir (Tabachnick ve Fidell, 2007). Standardize edilmiş z-puanları ± 3.29 'un üzerinde bulunan 3 katılımcıya ait gözlem değerleri ile Mahalanobis uzaklığı .001 düzeyinde anlamlı 6 katılımcıya ait gözlem değerleri uç değerler olarak veri setinden çıkarılmış ve analizler toplam 309 gözlem değerini içeren veri seti üzerinde gerçekleştirilmiştir (Tabachnick ve Fidell, 2007). Analizlerde, -.92 ile -1.615 arasında değişen çarpıklık ve .02 ile 1.775 arasında değişen basıklık mutlak değerleri, normallik varsayımının karşılandığını göstermiştir (Kline, 2011). SMÖ'nin yapı geçerliğini sınamak için DFA gerçekleştirilmiştir. Model uyumunun değerlendirilmesinde, Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (Comparative Fit Index, CFI), Tucker-Levis İndeksi (Tucker-Levis Index, TLI), Uyum İyiliği İndeksi (Good-

ness-of-Fit Index, GFI), Düzeltilmiş Uyum İyiliği İndeksi (Adjusted Goodness-of-fit Index, AGFI) ve Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü (Root Means Square Error of Approximation, RMSEA) dikkate alınmıştır. Schermelleh-Engel, Moosbrugger ve Müller'e (2003) göre CFI $\geq .97$, TLI $\geq .97$, GFI $\geq .95$, AGFI $\geq .90$ ve RMSEA $\leq .05$ iyi uyum değerlerini temsil etmektedir. Bununla birlikte, Schermelleh-Engel ve diğerleri, RMSEA $\leq .08$ değerinin de kabul edilebilir düzeyde olduğunu belirtmektedirler. SMÖ'nin ölçüt-bağıntılı geçerliğini test etmek amacıyla SMÖ ile ölçüt ölçme araçları arasındaki korelasyon katsayıları hesaplanmıştır. Süpervizyon memnuniyeti ile süpervizyon çalışma uyumu (Park, Ha, Lee, Lee ve Lee, 2019) ve süpervizörlük tarzları (Fernanda ve Hulse-Killacky, 2005) arasında anlamlı ilişkiler bulunduğunu gösteren ampirik kanıtlara da dayalı olarak, mevcut araştırmada Süpervizyon Çalışma Uyumu Envanteri Kısa Formu (SÇUE-KF; Meydan ve Sağkal, 2022; Sabella ve diğ., 2020) ile Süpervizörlük Tarzları Envanteri (STE; Atik, 2017; Friedlander ve Ward, 1984) ölçüt ölçme araçları olarak kullanılmıştır. Güvenirlik çalışması kapsamında, SMÖ'nin Cronbach alfa ve McDonald's Omega katsayısı hesaplanmıştır. Madde analizleri kapsamında düzeltilmiş madde-toplam korelasyonları ile madde ayırt edicilik indeksleri hesaplanmıştır. Ayrıca, mevcut araştırmada, betimleyici istatistikler kapsamında SMÖ ortalama puanı ile standart sapma değeri belirlenmiş; süpervizyon süresi ile süpervizyon memnuniyeti arasındaki ilişkiyi belirlemek için korelasyon katsayısı hesaplanmıştır.

İşlem Yolu

Bu araştırma, Ege Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Etik Kurulu toplantısında alınan 05.03.2021 tarih ve 2021/05 sayılı karar çerçevesinde yürütülmüştür. SMÖ'nin Türkçe'ye uyarlanması için öncelikle Ladany ve diğerlerinden (1996) ölçek uyarlama izni alınmıştır. Ölçek uyarlama izninin ardından SMÖ'nin Türkçe'ye çeviri işlemleri gerçekleştirilmiştir. Orijinal maddelerin Türkçe'ye çeviri işlemlerini süpervizyon alanında çalışmalar yürüten ve her iki dile de iyi düzeyde hâkim olan iki öğretim üyesi gerçekleştirmiştir. Çeviri işlemlerinin ardından araştırmacılar çevirileri sentezlemişler ve her iki dile hâkim iki alan uzmanının geri çeviri yapmalarını sağlamışlardır. Ardından araştırmacılar geri çeviriler ile orijinal maddeleri karşılaştırmışlar; çevirilerin eş değerliğinden emin olduktan sonra ölçme aracını uygulamaya hazır hale getirmişlerdir. Asıl uygulamalar öncesinde BPDU dersini başarıyla tamamlamış 5 öğrenciyle pilot uygulama gerçekleştirilmiş ve katılımcıların geribildirimleri doğrultusunda nihai uygulama formu oluşturulmuştur. Çalışma, Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik (PDR) Derneği etik kodlarına uygun bir biçimde gizlilik ve gönüllülük ilkeleri doğrultusunda yürütülmüştür. Veriler çevrim içi ortamda toplanmıştır. Verilerin toplanmasında araştırmanın yürütüldüğü üniversitelerde PDR Anabilim Dalı

Başkanları ve/veya BPDU dersi yürüten süpervizör öğretim elemanlarıyla iş birliği yapılmıştır. Katılımcılar araştırma hakkında bilgilendirilmiş, bilgilendirilmiş onam formunu onaylamaları ve araştırma kriterlerini karşılamaları koşuluyla çalışmada yer almışlardır.

Bulgular

Betimleyici Bulgular

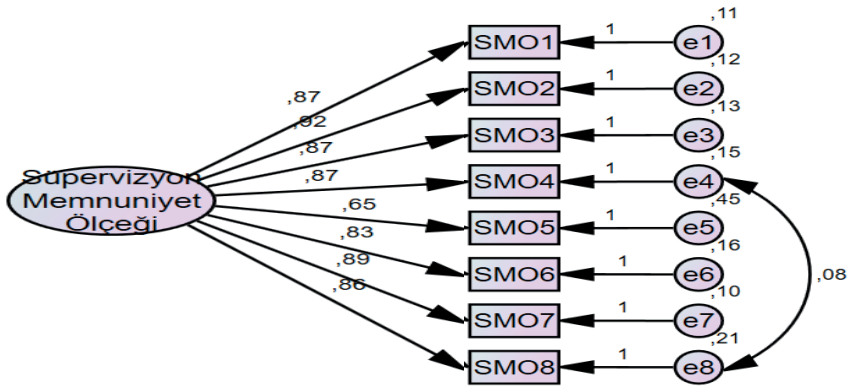
Araştırmada, SMÖ'nden alınan puanlar 9 ile 32 arasında değişmiş ve ortalama puan 27.23 ($ss = 5.41$) olarak hesaplanmıştır. Katılımcıların danışma seanslarıyla ilgili süpervizörlerinden aldıkları toplam süpervizyon sürelerinin 6 ile 72 saat arasında değiştiği ve ortalama sürenin 12.47 ($ss = 9.44$) saat olduğu belirlenmiştir. Süpervizyon süresi ile süpervizyon memnuniyet puanları arasındaki korelasyon katsayısı hesaplandığında bu iki değişken arasındaki ilişkinin anlamlı düzeyde olmadığı görülmüştür ($r = .04, p > .05$).

Geçerliğe İlişkin Bulgular

Yapı geçerliğine ilişkin bulgular: SMÖ'nin yapı geçerliğini test etmek için DFA gerçekleştirilmiştir. Bu analizin amacı, Ladany ve diğerleri (1996) tarafından ileri sürülen SMÖ'nin tek faktörlü yapısının Türkiye örnekleminde tekrarlanıp tekrarlanmadığını belirlemektir. Ön analiz sonuçları, SMÖ'nin tek faktörlü orijinal yapısının yeterli veri uyumu sağlamadığını göstermiştir: $\chi^2(20) = 109.186, p < .001, \chi^2/sd = 5.459, CFI = .96, GFI = .91, AGFI = .84, TLI = .95, RMSEA = .12$ GA [.10, .14]. Modifikasyon indeksleri incelendiğinde, madde 4 ile madde 8'in hata kovaryanslarının ilişkilendirilmesinin modele anlamlı katkı sağlayacağını göstermiştir. Bu iki madde'nin anlamsal içerikleri birbirine çok benzer oldukları için modelde hata kovaryansları ilişkilendirilmiştir. Analiz sonuçları, SMÖ'nin tek faktörlü orijinal yapısının veri setine uyumunun indekslerin büyük çoğunluğu için iyi düzeyde olduğunu göstermiştir: $\chi^2(19) = 57.325, p < .001, \chi^2/sd = 3.017, CFI = .98, GFI = .96, AGFI = .91, TLI = .98, RMSEA = .08$ GA [.06, .11]. Analizde, RMSEA = .08 değeri Schermelleh-Engel ve diğerlerine (2003) göre kabul edilebilir düzeyde değerlendirilmiştir. SMÖ maddelerinin standardize edilmiş regresyon katsayıları .65 ile .92 arasında değişmiştir. Parametre tahminlerinin tümünün .001 düzeyinde anlamlı olduğu belirlenmiştir (bkz. Tablo 2).

Tablo 2*DFA Modeline İlişkin Parametre Tahminleri*

Maddeler	Standardize Edilmiş Faktör Yükleri	t-değerleri
1. Aldığımız süpervizyonun kalitesini nasıl derecelendirirsiniz?	.871***	-
2. İsteddiğiniz süpervizyonu aldınız mı?	.915***	23.752
3. Bu süpervizyon, ihtiyaçlarınıza ne düzeyde uygundu?	.868***	21.202
4. Bir arkadaşınız süpervizyona ihtiyaç duysa, bu süpervizyonu ona önerir misiniz?	.873***	21.447
5. Aldığımız süpervizyonun süresinden ne kadar memnun kaldınız?	.651***	13.237
6. Aldığımız süpervizyon, etkili bir psikolojik danışman/terapist olma yolunda size yardımcı oldu mu?	.834***	19.649
7. Genel olarak, aldığımız süpervizyondan ne kadar memnunsunuz?	.894***	22.567
8. Tekrar süpervizyona ihtiyaç duysanız, aynı süpervizörden süpervizyon almak ister miydiniz?	.856***	20.622

*** $p < .001$ **Şekil 1***Süpervizyon Memnuniyet Ölçeği'nin Faktör Yükleri ve Hata Varyansları*

Ölçüt-bağıntılı geçerlik bulguları: Araştırmada, ölçüt-bağıntılı geçerliği test etmek amacıyla, SMÖ ile SÇUE-KF ve STE puanları arasındaki Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon katsayıları hesaplanmıştır. Analiz sonuçları, SMÖ ile ölçüt-ölçme araçları arasında pozitif yönde ve yüksek düzeyde ($r > .70$) anlamlı ($p < .01$) korelasyonlar bulunduğunu göstermiştir (bkz. Tablo 3). Bu bulgu, SMÖ'nin ölçüt-bağıntılı geçerliğe sahip olduğunu desteklemiştir.

Tablo 3

SMÖ ve Ölçüt Ölçme Araçları Arasındaki Korelasyonlar

Değişkenler	Ort	ss	α	1	2	3	4	5
1.SMÖ	27.23	5.41	.95	-				
2.SÇUE-KF	30.85	4.31	.85	.79**	-			
3.STE _a	43.88	6.89	.93	.71**	.77**	-		
4.STE _b	50.28	7.37	.93	.78**	.76**	.78**	-	
5.STE _c	61.64	8.73	.91	.74**	.68**	.67**	.85**	-

Not. SMÖ = Süpervizyon Memnuniyet Ölçeği, SÇUE-KF = Süpervizyon Çalışma Uyumu Envanteri Kısa Formu, STE_a = STE Çekici alt boyutu, STE_b = STE Kişilerarası İlişkilerde Duyarlı alt boyutu, STE_c = STE Görev Yönelimli alt boyutu, ** $p < .01$

Güvenirlğe İlişkin Bulgular

Güvenirlık çalışmasında, SMÖ'nin Cronbach alfa katsayısı, McDonald's omega katsayısı, test-tekrar test güvenirlık katsayısı ve düzeltilmiş madde-toplam puan korelasyonları hesaplanmıştır. Analizlerde, SMÖ'nin Cronbach alfa ve McDonald's Omega katsayıları .95 olarak hesaplanmıştır. Dört hafta arayla 95 katılımcıyla (85 kadın, %81; 20 erkek, %19; $Ort_{yas} = 23.27$, $ss_{yas} = 2.42$) gerçekleştirilen ölçümlerde SMÖ'nin test-tekrar test güvenirlık katsayısı .83 olarak belirlenmiştir. Düzeltilmiş madde-toplam puan istatistikleri, düzeltilmiş madde-toplam korelasyonlarının .63 ile .89 arasında değiştiğini göstermiştir. Tüm bu bulgular, SMÖ'nin 8 maddeli yapısının hedef örnekleme de güvenirl bir ölçme aracı olduğuna ilişkin kanıtlar sunmuştur.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada, SMÖ (Ladany vd., 1996) Türkçe'ye uyarlanmış ve psikometrik özellikleri test edilmiştir. DFA sonuçları, SMÖ'nin orijinal faktör yapısının hedef örnekleme doğrulandığını, başka bir deyişle, SMÖ'nin 8 maddeli ve tek faktörlü bir yapıya sahip olduğunu göstermiştir. SMÖ'nden alınan puanlar ile SÇUE-KF ve STE ölçeklerinden alınan puanlar arasındaki korelasyonlar hesaplandığında, SMÖ ile SÇUE-KF ve STE arasında beklendiği gibi pozitif yönde ve yüksek düzeyde anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. Bu bulgu, SMÖ'nin ölçüt-bağıntılı geçerliğe sahip olduğunu

göstermiştir. Analizlerde hesaplanan .95 düzeyindeki Cronbach alfa ve McDonald's Omega ile .83 düzeyindeki test-tekrar test güvenilirlik katsayısı, SMÖ'nin yüksek güvenilirliğe (Jain ve Angural, 2017) sahip olduğunu desteklemiştir. Sonuç olarak, araştırmada elde edilen tüm bu bulgular, SMÖ'nin süpervizyon alan kişilerin süpervizyona ilişkin memnuniyetlerini ölçmede kullanılabilir kısa, geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermiştir.

Bu araştırmada elde edilen bulguların, Ladany ve diğerlerinin (1996) SMÖ'ne ilişkin orijinal ölçek çalışmasında ifade ettikleri bulgularla tutarlık içerisinde olduğu görülmektedir. Orijinal çalışmada olduğu gibi bu çalışmada SMÖ'nin tek faktörlü ve 8 maddeli orijinal yapısı hedef örnekleme doğrulanmıştır. Bu çalışmada, SMÖ'nin standardize edilmiş faktör yüklerinin .65 ve .92 arasında değiştiği belirlenmiştir. SMÖ'nden elde edilen bu bulgu madde faktör yüklerinin iyi düzeyde olduğunu göstermektedir (Nunnally, 1978). Ayrıca, DFA sonuçları uyum indekslerinin büyük çoğunluğu bakımından (CFI, GFI, AGFI ve TLI) tek faktörlü yapının veri setine iyi uyum sağladığını göstermiştir (Schermelleh-Engel vd., 2003).

Orijinal çalışmada, SMÖ ile süpervizörlük tarzları arasında anlamlı ilişki olduğu saptanmıştır (Ladany vd., 1996). Bu çalışmada, orijinal çalışmayla tutarlı bir biçimde SMÖ'nden elde edilen toplam puanlar ile ölçüt ölçme aracı (STE; Atik, 2017; Friedlander ve Ward, 1984) arasında pozitif yönde yüksek düzeyde anlamlı korelasyon olduğu bulunmuştur. Bununla birlikte, SMÖ ile süpervizyon çalışma uyumu arasında anlamlı ilişki olduğu çok sayıda çalışmada saptanmıştır (örn. Ladany vd., 1999; Park vd., 2019; Stewart-Hopkins, 2012; Worthington ve Roehlke, 1979). Bu çalışmada da önceki çalışmalarla benzer şekilde SMÖ'nden elde edilen toplam puanlar ile ölçüt ölçme aracı olan SÇUE-KF (Meydan ve Sağkal, 2022; Sabella, Schultz ve Landon, 2020) arasında pozitif yönde yüksek düzeyde anlamlı korelasyon olduğu bulunmuştur. Bir diğer deyişle, ampirik bulgular SMÖ'nin hedef örnekleme ölçüt-bağıntılı geçerliğini desteklemiştir. Orijinal çalışmada SMÖ'nin Cronbach alfa katsayısı .96 olarak bulunmuştur (Ladany vd., 1996). Bu çalışmada, Cronbach alfa ve McDonald's Omega katsayıları .95 olarak hesaplanmıştır. Alanyazında iç tutarlık katsayısı için .70 ve üzeri değerler ölçüt alınmaktadır (Jain ve Angural, 2017). Bu doğrultuda, bu çalışmada elde edilen bulgu, SMÖ'nin yüksek güvenilirliğe sahip olduğunu göstermiştir.

Bu çalışmada elde edilen toplam puanlar süpervizyon süresi değişkeni açısından incelendiğinde, bağımsız gruplar için *t*-testi sonuçları, süpervizyon memnuniyetine ilişkin puanların süpervizyon süresi değişkenine göre farklılık içermediğini göstermiştir. Alanyazın incelendiğinde, süpervizyon alan kişilerin ağırlıklı olarak süpervizyon süresinin süpervizyon memnuniyeti üzerindeki rolü üzerinde durulduğu görülmektedir. Örneğin, Ladany ve diğerleri (1999) tarafından yapılan çalışma süpervizyon

alan kişilerin süpervizyonda deneyimlerinin artmasının (süpervizyonda geçirdikleri sürenin artmasının) süpervizyon memnuniyetlerini olumlu yönde anlamlı olarak yordadığını göstermiştir. Diğer çalışmalarda (Allen vd., 1989; Britt ve Gleaves, 2011; Vannucci vd., 2016) süpervizyon için ayrılan sürenin süpervizyon memnuniyetiyle ilişkili olduğu; bununla birlikte, süpervizyonda geçirilen sürenin niceliğinden ziyade bu sürenin niteliğinin süpervizyon memnuniyeti üzerinde rol oynayan değişken olduğu da tartışılmaktadır. Dolayısıyla, bu çalışmada süpervizyon süresinden kastedilen doğrudan süpervizyonun niceliği olduğundan süpervizyon niteliğinin de işin içine dahil edilmesiyle yürütülecek araştırmaların daha yorumlanabilir sonuçlar ortaya koyacağına inanılmaktadır.

Sonuç olarak, bu araştırma ile süpervizyon alan kişilerin süpervizyon memnuniyetini ölçen ilk veri toplama aracı Türkçe'ye uyarlanmıştır. Böylece söz konusu ölçme aracının Türkçe'ye uyarlanmasının öncelikle, uluslararası alanyazında uzun yıllardır incelenen ancak ulusal alanyazında nicel ölçme araçlarının eksikliği nedeniyle sınırlı kalan süpervizyon memnuniyetine yönelik çalışmaların önünü açacağı söylenebilir. Bunun yanı sıra Türkiye'de süpervizyon sürecinde standart süpervizyon modellerinin kullanılıp kullanılmadığı, kullanılıyorsa etkililiği ve süpervizyon alan kişilerin bu modellerin kullanıldığı süpervizyon süreçlerinden memnuniyetleri henüz araştırılmaya ihtiyaç olan konulardandır (Eryılmaz ve Mutlu, 2017, 2018; Koç, 2013; Meydan, 2015). Süpervizyon memnuniyetini ölçmeye yönelik SMÖ'nin Türkçe'ye uyarlanmasının süpervizyon süreçlerinin değerlendirilmesine ve standart süpervizyon modellerinin ortaya çıkmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bunlara ek olarak, gelecek çalışmalarda, süpervizyon alan kişilerin süpervizyon memnuniyetleri demografik değişkenlerle, süpervizyon çalışma uyumu, süpervizyonda kendini açma, süpervizör geribildirimi gibi vb. süpervizyonla ilişkili pek çok değişken açısından incelenebilir. Böylece Türkiye'de psikolojik danışman eğitimi açısından süpervizyon memnuniyetini etkileyen değişkenlerin belirlenmesi ve birbirleri arasındaki ilişkilerin anlaşılması sağlanabilir. Böylece bu çalışmalar psikolojik danışman eğitimcilerine süpervizyon süreci açısından yol gösterici olabilir.

Mevcut araştırmanın belirtilen katkılarına rağmen bazı sınırlılıkları da bulunmaktadır. İlk olarak, mevcut araştırmada elde edilen bulgular ağırlıklı olarak lisans düzeyinde süpervizyon alan kadın öğrencilerin verdikleri cevaplarla sınırlı kalmıştır. Her ne kadar Türkiye'deki psikolojik danışman eğitim programlarının genel yapısının da ağırlıklı olarak lisans düzeyinde ve kadın öğrencilerden oluştuğu (Owen ve Dost, 2020) düşünülse de bu durum araştırmanın sonuçlarının genellenebilirliği açısından bir sınırlılık oluşturabilir. Bu araştırmada elde edilen bulguların genellenebilirliğini arttırmak için gelecek çalışmalarda farklı eğitim düzeylerinden ve cinsiyetlerden veri toplanıp SMÖ'nin geçerlik ve güvenilirliği test edilebilir, psikometrik özelliklerinin

kararlılığı sınanabilir. Ayrıca, farklı eğitim düzeylerinden ve cinsiyetlerden toplanacak verilerle birlikte SMÖ'nin bu değişkenler bakımından ölçme değişmezliği test edilebilir. İkinci olarak, bu çalışmada verilerin toplandığı üniversitelerde süpervizyon veren kişilerin hangi model, yöntem ve tekniklerle süpervizyon verdikleri incelenmemiştir. Gelecek araştırmalarda süpervizyon sürecine ilişkin model, yöntem, teknik gibi değişkenlerin de süpervizyon memnuniyeti ile birlikte incelenmesi süpervizyon memnuniyetinin daha iyi anlaşılmasını sağlayabilir. Son olarak, SMÖ, süpervizyon alan kişilerin algılarına dayalı olarak süpervizyon memnuniyetini ölçen bir ölçme aracıdır. Algısal süreçlerin, objektif koşullardan farklı olabileceği düşünüldüğünde SMÖ'nden elde edilen sonuçların bu özelliği dikkate alınarak yorumlanması gerektiği göz ardı edilmemelidir. Özetle, mevcut araştırma birtakım sınırlılıkları içerisinde barındırmakla birlikte süpervizyon memnuniyetinin ölçümüne yönelik önemli bir aracı ulusal alanyazına kazandırmakta ve süpervizyon memnuniyetiyle ilgili gelecekte yürütülecek nicel araştırmaların önünü açmaktadır. SMÖ, süpervizyon alan kişilerin süpervizyondan duydukları memnuniyetin ölçümünde kısa, geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olma özelliğini taşımaktadır.

Kaynakça

- Aladağ, M. (2014). Psikolojik danışman eğitiminin farklı düzeylerinde bireyle psikolojik danışma uygulaması süpervizyonunda kritik olaylar. *Ege Eğitim Dergisi*, 15(2), 428-475.
- Aladağ, M. ve Bektaş, D. Y. (2009). Examining individual-counseling practicum in a Turkish undergraduate counseling program. *Eurasian Journal of Educational Research*, 37(4), 53-70.
- Aladağ, M. ve Kemer, G. (2016). *Psikolojik danışman eğitiminde bireyle psikolojik danışma uygulamasının ve süpervizyonunun incelenmesi*. İzmir, Türkiye: Ege Üniversitesi, Bilimsel Araştırma Projeleri Müdürlüğü.
- Allen, G. J., Szollos, S. J. and Williams, B. E. (1989). Doctoral students ' comparative evaluations of best and worst psychotherapy supervision. *Professional Psychology: Research and Practice*, 17(2), 91-99.
- Amanvermez, Y., Zeren, Ş. G., Erus, S. M. ve Genç, A. B. (2020). Çevrimiçi süpervizyon ve akran süpervizyonu: Psikolojik danışmanların deneyimleri. *Eurasian Journal of Educational Research*, 86, 249-268.
- American Psychological Association. (2015). Guidelines for clinical supervision in health service psychology. *American Psychologist*, 70, 33-46. doi:10.1037/a0038112.

- Anderson, R.P. and Anderson, G.V. (1962). Development of an instrument for measuring support. *Personal and Guidance Journal*, 41, 18-24.
- Atik, Z. (2017). *Psikolojik danışman adaylarının bireyle psikolojik danışma uygulaması ve süpervizyonuna ilişkin değerlendirmeleri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Atik, G., Çelik, E. G., Güç, E. ve Tural, N. (2016). Psikolojik danışman adaylarının yapılandırılmış ekran grup süpervizyonu sürecindeki metafor kullanımına ilişkin görüşleri. *Ege Eğitim Dergisi*, 17(2), 597- 619.
- Barrett-Lennard, G. T. (1962). Dimensions of therapist response as causal factors in therapeutic change. *Psychological Monographs*, 76, 1-36.
- Bernard, J. M. and Goodyear, R. K. (2019). *Fundamentals of clinical supervision*. Boston, MA: Pearson.
- Britt, E. and Gleaves, D. H. (2011). Measurement and prediction of clinical psychology students' satisfaction with clinical supervision. *The Clinical Supervisor*, 30(2), 172-182.
- Büyükgöze-Kavas, A. (2011). Bireysel ve grupta psikolojik danışma uygulamalarına yönelik bir değerlendirme. *Turkish Education Sciences Journal*, 9(2), 411-432.
- Denizli, S. (2010). *Danışanların algıladıkları terapötik çalışma uyumu ve oturum etkisi düzeylerinin bazı değişkenlere göre yordanması: Ege Üniversitesi örneği*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ege Üniversitesi, İzmir, Türkiye.
- Denizli, S., Aladağ, M., Bektaş, D. Y., Cihangir-Çankaya, Z. ve Özeke-Kocabaş, E. (2009). *Psikolojik danışman eğitiminde bireyle psikolojik danışma uygulaması ve süpervizyonu: Ege Üniversitesi Örneği*. Ulusal Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Kongresi'nde sözel bildiri olarak sunulmuştur. Adana, Türkiye.
- Efstation, J. F., Patton, M. J. and Kardash, C. M. (1990). Measuring the working alliance in counselor supervision. *Journal of Counseling Psychology*, 37, 322-329.
- Eryılmaz, A. ve Mutlu, T. (2017). Developing the four-stage supervision model for counselor trainees. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 17(2), 597-629.
- Eryılmaz, A. ve Mutlu, T. (2018). Gelişimsel Kapsamlı Süpervizyon Modeline ilişkin psikolojik danışman adaylarının görüşlerinin incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(65), 123-141.

- Fernando, D. M. (2013). Supervision by doctoral students: A study of supervisee satisfaction and self-efficacy, and comparison with faculty supervision outcomes. *The Clinical Supervisor*, 32(1), 1-14. doi: 10.1080/07325223.2013.778673
- Fernando, D. M. and Hulse-Killacky, D. (2005). The relationship of supervisory styles to satisfaction with supervision and the perceived self-efficacy of master's-level counseling students. *Counselor Education and Supervision*, 44(4), 293-304. doi: 10.1002/j.1556-6978.2005.tb01757.x
- Friedlander, M. L. and Ward, L. G. (1984). Development and validation of the Supervisory Styles Inventory. *Journal of Counseling Psychology*, 31(4), 541-557. doi: 10.1037/0022-0167.31.4.541
- Güldal, Ş. T., Püsür, R. ve Şayan, D. (2021). Online grupta akran süpervizyonu çalışmasının okul psikolojik danışmanlarının tükenmişlik düzeyine etkisi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 55(55), 175-197.
- Haynes, R., Corey, G. and Moulton, P. (2003). *Clinical supervision in the helping professions: A practical guide*. Pacific Grove, CA: Brooks/Cole-Thomson Learning.
- Holloway, E. L. and Wampold, B. E. (1984). *Dimensions of satisfaction in the supervision interview*. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED251757.pdf> sayfasından elde edildi.
- Horrocks, S. and Smaby, M. H. (2006). The supervisory relationship: Its impact on trainee personal and skills development. *Compelling Perspectives on Counseling: VISTAS*, 173-176.
- İlhan, T., Rahat, E. ve Yöntem, M. K. (2015). *Psikolojik danışman adaylarının süpervizyon sürecinde yaşadıkları danışma kaygısına ve süpervizyon eğitimine yönelik deneyimlerinin incelenmesi*. Ulusal Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Kongresi'nde sözel bildiri olarak sunulmuştur. Mersin, Türkiye.
- Jain, S. and Angural, V. (2017). Use of Cronbach's alpha in dental research. *Medico Research Chronicles*, 4(3), 285-291.
- Kline, R. B. (2011). *Principles and practice of structural equation modeling* (3rd ed.). New York, NY: The Guilford Press.
- Koç, İ. (2013). *Kişilerarası süreci hatırlama tekniğine dayalı süpervizyonun psikolojik danışman adaylarının psikolojik danışma becerilerine, öz yeterlik ve kaygı düzeylerine etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ege Üniversitesi, İzmir.

- Koçyiğit-Özyiğit, M. (2019). *Bireyle psikolojik danışma uygulaması dersinde grup süpervizyonu sürecinin incelenmesi: Bir durum çalışması*. Yayımlanmamış doktora tezi, Ege Üniversitesi, İzmir, Türkiye.
- Ladany, N. (1992). *The supervisory working alliance: Its relation to trainee self-efficacy and satisfaction with supervision*. State University of New York at Albany.
- Ladany, N., Ellis, M. V. and Friedlander, M. L. (1999). The supervisory working alliance, trainee self-efficacy, and satisfaction. *Journal of Counseling & Development*, 77(4), 447-455.
- Ladany, N., Ellis, M. V., Friedlander, M. L. and Stern, M. (1992). The supervisory working alliance: Its relation to trainee self-efficacy and satisfaction with supervision [Paper presentation]. In *100th Annual Convention of the American Psychological Association, Washington, DC*. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED362798.pdf>.
- Ladany, N., Hill, C. E. and Nutt, E. A. (1996). *Supervisory Satisfaction Questionnaire*. Unpublished instrument.
- Ladany, N., Walker, J. A. and Melincoff, D. S. (2001). Supervisory style: Its relation to the supervisory working alliance and supervisor self-disclosure. *Counselor Education and Supervision*, 40(4), 263-275.
- Meydan, B. (2015). Bireyle psikolojik danışma uygulamasında Mikro Beceri Süpervizyon Modeli'nin etkililiğinin incelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(43), 55-68.
- Meydan, B. (2019). Facilitative and hindering factors regarding the supervisory relationship based on supervisors' and undergraduate supervisees' opinions. *Pegem Journal of Education and Instruction*, 9(1), 171-208.
- Meydan, B. ve Denizli, S. (2018). Turkish undergraduate supervisees' views regarding supervisory relationship. *Eurasian Journal of Educational Research*, 74, 1-24.
- Meydan, B. ve Koçyiğit, M. (2019). The supervisory relationship experiences of Turkish first-time and advanced supervisees. *Qualitative Research in Education*, 8(1), 89-121.
- Meydan, B. ve Sağkal, A. S. (2022). *The Brief Supervisory Working Alliance Inventory (BSWAI-T): Turkish validation study*. Manuscript submitted for publication.

- Min, R. M. (2012). Impact of the supervisory relationship on trainee development. *International Journal of Business and Social Science*, 3(18), 168-177. <https://pdfs.semanticscholar.org/1233/eacb1f0a76ec147e39ebe54aed62e14573b5.pdf> adresinden elde edildi.
- Nunnally, J. C. (1978). *Psychometric methods*. New York, NY: McGraw-Hill.
- Owen, F. K. ve Dost, M. T. (2020). Psikolojik danışman adaylarının mesleğe ilişkin kişisel eğilimleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 53, 83-110. doi: 10.21764/maeuefd.620671
- Park, E. H., Ha, G., Lee, S., Lee, Y. Y. and Lee, S. M. (2019). Relationship between the supervisory working alliance and outcomes: A meta-analysis. *Journal of Counseling & Development*, 97(4), 437-446. doi: 10.1002/jcad.12292
- Pamukçu, B. (2011). *The investigation of counseling self-efficacy levels of counselor trainees*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Sabella, S. A., Schultz, J. C. and Landon, T. J. (2020). Validation of a brief form of the supervisory working alliance inventory. *Rehabilitation Counseling Bulletin*, 63(2), 115-124. doi: 10.1177/0034355219846652
- Satıcı, B. ve Türküm, A. S. (2015). *Psikolojik danışman adaylarının psikolojik danışma özyeterlik algılarının süpervizyon yaşantıları ve mizah tarzları açısından incelenmesi*. XIII. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi, Mersin, Türkiye, 7-9 Ekim 2015.
- Schermelleh-Engel, K., Moosbrugger, H., and Müller, H. (2003). Evaluating the fit of structural equation models: Tests of significance and descriptive goodness-of-fit measures. *Methods of Psychological Research Online*, 8(2), 23-74.
- Stewart-Hopkins, P. F. (2012). *Correlations between supervisory relationships and effectiveness: Self-perceptions of supervisor and supervisee*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, University of Cincinnati.
- Tabachnick, B. G. and Fidell, L. S. (2007). *Using multivariate statistics* (5th ed.). Boston, MA: Pearson Education, Inc.
- Ülker-Tümlü, G., Balkaya-Çetin, A. ve Kurtyılmaz, Y. (2015). Assessing individual counseling sessions of counselor candidates. Ulusal Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Kongresi'nde sözel bildiri olarak sunulmuştur. Mersin, Türkiye.

- Worthington, E. L. and Roehlke, H. J. (1979). Effective supervision as perceived by beginning counselors-in-training. *Journal of Counseling Psychology*, 26(1), 64-73.
- Vannucci, M. J., Whiteside, D. M., Saigal, S., Nichols, L. and Hileman, S. (2016). Predicting supervision outcomes: What is different about psychological assessment supervision? *Australian Psychologist* (Special issue), 1-7. doi:10.1111/ap.12258
- Zeren, G. Ş. ve Yılmaz, M. S. (2011). Bireyle psikolojik danışma uygulaması dersini alan öğrencilerin süpervizyona bakış açıları: Yeditepe Üniversitesi örneği. Ulusal Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Kongresi'nde sözel bildiri olarak sunulmuştur. İzmir, Türkiye.